

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

ODBORNÁ PŘÍPRAVA V PROSTŘEDÍ FIREM

PRVKY DUÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V PRAXI

Příručka Svazu průmyslu a dopravy ČR a Moravskoslezského paktu zaměstnanosti pro zapojení zaměstnavatelů do partnerství se středními odbornými školami

DUBEN 2018

© TREXIMA 2018

Autoři:

Marcel Navrátil, Jaromír Janoš, TREXIMA spol. s. r.o. Zlín

Obsah

Úvodem	4
1. Komu je příručka určena	5
2. Hlavní pojmy.....	5
3. Principy odborné přípravy v prostředí firem.....	5
4. Hlavní prvky odborné přípravy v prostředí firmy	7
5. Časový plán implementace.....	14
6. Rámcová smlouva a další možnosti spolupráce	15
7. Přehled dalších prvků spolupráce zaměstnavatele a školy nad rámec odborného výcviku učňů v prostředí podniku	15
Užitečné odkazy.....	17

Příloha: Memorandum o spolupráci v oblasti duálního vzdělávání

Úvodem

Záměrem Svazu průmyslu a dopravy ČR a Moravskoslezského paktu zaměstnanosti je poskytnout zaměstnavatelům jednoduchou a praktickou příručku pro spolupráci se středními odbornými školami. Příručka představuje principy odborné přípravy v prostředí firem, která v praxi umožňuje využívat vybraných prvků duálního vzdělávání v učebních oborech, přičemž bere v potaz současné parametry odborného vzdělávání v České republice. Popisuje jeho hlavní prvky a uvádí i další možné formy spolupráce podniku se školou nad rámec praktického vyučování v prostředí firmy.

Využívá také poznatky z pilotního ověření uplatnění prvků duálního vzdělávání v Moravskoslezském kraji. K podpoře tohoto pilotu bylo podepsáno ministrem Školství, mládeže a tělovýchovy, prezidentem Svazu průmyslu a dopravy České republiky a hejtmanem Moravskoslezského kraje Memorandum o spolupráci v oblasti duálního vzdělávání. Koordinátorem pilotního projektu byl určen Moravskoslezský pakt zaměstnanosti. Memorandum je přílohou této příručky.

1. Komu je příručka určena

Manuál využijí

- a) zaměstnavatelé, kteří
 - se středními odbornými školami doposud nespolupracují a chtěli by navázat spolupráci,
 - se spoluprací již mají zkušenosti a chtěli by ji rozšířit a prohloubit,
 - si chtějí ověřit, zda ve spolupráci se školami využívají všech dnes dostupných možností.
- b) školy, které spolupracují, nebo mají zájem zkvalitnit spolupráci se zaměstnavateli v rámci odborné přípravy a praxe žáků

2. Hlavní pojmy

Příručka popisuje hlavní principy a prvky tzv. **odborné přípravy v prostředí firem**, kterým je míněno počáteční střední odborné vzdělávání a příprava probíhající v místních **partnerstvích podniků a škol**, a to zejména v rámci učebních oborů. V odborné přípravě probíhající ve firemním prostředí jsou využívány **vybrané prvky duálního vzdělávání** v podobách a rozsahu, který umožňují současné parametry středního odborného vzdělávání v České republice. Podrobnější popis klíčových principů a prvků odborné přípravy v prostředí podniků je uveden níže.

Ačkoliv model odborné přípravy ve firemním prostředí posiluje prvky, které jsou typické pro **duální systém odborného vzdělávání** (tradiční v Německu, Rakousku, Švýcarsku a dalších zemích, od roku 2015 včetně Slovenska), bylo by mylné považovat jej za zavádění vlastního duálního vzdělávání v ČR. Implementovat duální systém odborného vzdělávání v České republice tak, jak je zaveden v zahraničí, by vyžadovalo zásadní legislativní změny, jejichž dosažení není ve výhledu několika nejbližších let aktuální. Oproti tomu navrhovaný model odborné přípravy ve firemním prostředí lze aplikovat již dnes.

3. Principy odborné přípravy v prostředí firem

Partnerství podniku se školou

Základním stavebním prvkem, podmínkou zahájení a dalšího rozvoje odborné přípravy v podniku je místní partnerství konkrétního zaměstnavatele s konkrétní střední odbornou školou. Partnerství by mělo jít nad rámec pouhé zákonem požadované smlouvy o realizaci praktického vyučování v prostředí podniku a mělo by být smluvně ošetřeno.

Dlouhodobost spolupráce

Spolupráce se středními školami musí být z podstaty dlouhodobá. Období od nástupu žáka do prvního ročníku po absolvování oboru trvá několik let a není proto žádoucí měnit pravidla příliš často. Závazky podniku v rámci partnerství je proto třeba pečlivě zvážit a plánovat. Princip dlouhodobé spolupráce by se měl adekvátně projevit ve smlouvě o spolupráci mezi podnikem a školou, například podpisem rámcové smlouvy min. na období 7 let (popř. v členění 4 roky při podpisu smlouvy a následné prodloužování minimálně vždy o 3 roky).

Orientace na žáka

V centru spolupráce zaměstnavatele se školou jsou vždy žáci. Zatímco zájmem podniků je získat absolventy speciálně připravené na konkrétní podmínky jednotlivých pracovišť, povinností školy je zajistit odborné vzdělání žáka a další požadavky stanovené školským zákonem, rámcovým/školským

vzdělávacím programem (RVP, ŠVP), jednotným zadáním závěrečných zkoušek a dalšími předpisy. Zájmem žáka je získat kvalifikaci uplatnitelnou i v dalších etapách profesního rozvoje a na jiných pracovištích. Tyto různé potřeby je nutné sladit s ohledem na prospěch pro žáka. V zájmu žáka je i dodržování výše popsaného principu dlouhodobosti spolupráce.

Společné definování odborné přípravy

Požadavky podniku a školy se promítají do společné přípravy a definování obsahu a struktury odborné výuky. Spolupráce může probíhat po více liniích, od zapojení do definování koncepce rozvoje školy, přes tvorbu a revize školních vzdělávacích programů (je-li úprava nutná), až po konkrétní specifikaci praktického vyučování v členění na prostředí podniku a školy a účasti na závěrečných zkouškách.

Žák jako budoucí zaměstnanec

Žák je od počátku podnikem vnímán jako budoucí kvalifikovaný zaměstnanec. Účelem praktického vyučování v prostředí podniku je umožnit žákovi osvojení odborných kompetencí, které potřebuje pro kvalifikovaný výkon budoucího povolání. Žák v podniku nenahrazuje ani levnou, nekvalifikovanou pracovní sílu, ani není v podniku „trpěn“ jako gesto dobré vůle vůči školám, které „někde potřebují umístit žáky na praxi“.

Odborná příprava v maximálním rozsahu u zaměstnavatele

Jedním z klíčových principů odborné přípravy v prostředí podniku (a jeden z hlavních prvků duálního vzdělávání) je snaha o maximální možný přenos praktického vyučování do prostředí firem. Podíl odborného výcviku realizovaného ve firmě se odvíjí především od možností podniku zajistit výuku podle svých potřeb a podle parametrů školního vzdělávacího programu. Konečná podoba odborné přípravy v podniku je výsledkem dohody se školou.

Po dobu trvání studia odborná příprava u téhož zaměstnavatele

Za vzdělávání žáka v ČR odpovídají školy. Někteří vzdělavatelé upřednostňují model rotace učňů v různých podnicích za účelem získání zkušeností z více prostředí. Takový přístup může mít své opodstatnění, avšak neodpovídá některým výše uvedeným principům odborné přípravy v firemním prostředí. Součástí dohody o spolupráci podniku a školy by proto měla být odborná příprava žáka právě a jen v tomto podniku po celé období studia. Povinností školy je pak zajistit soulad poskytovaného vzdělávání se školním vzdělávacím programem, jednotným zadáním závěrečné zkoušky apod.

4. Hlavní prvky odborné přípravy v prostředí firmy

Výběr prioritních profesí

Hlavním cílem partnerství podniku a školy v modelové odborné přípravě v prostředí podniku je spolupráce na odborné přípravě žáků, připravovaných pro **profese požadované podnikem**. Nezbytným vstupem pro zahájení takové spolupráce je identifikace potřebných profesí v podniku. Na počátku si proto stanovte klíčové profese, jejichž přípravu chcete zajistit v partnerství se středními odbornými školami.

Otázky k řešení

- Které profese jsou pro podnik klíčové?
- Jde o profese, u nichž existuje potenciál získávat nové zaměstnance z řad absolventů středních škol?
- O jak náročné profese se jedná? Odpovídají svou náročností spíše vyučení nebo spíše vzdělání s maturitou?
- V čem se od sebe liší učební a maturitní obory z hlediska možností praxe v podniku a co z toho vyplývá pro budoucí spolupráci?
- Lze/bude vhodné pro spolupráci a koordinaci v daném kraji využít teritoriální pakt zaměstnanosti, případně platformu v projektu KOMPAS?

Může se hodit

Učební obory se od maturitních oborů zásadně liší v rozsahu praktického vyučování. V případě učebních oborů činí podíl praktického vyučování do 50 % rozsahu oboru (a lze je vykonávat v prostředí podniku v rozsahu dohodnutém se školou). V případě maturitních oborů kategorie M se v podnicích zpravidla vykonávají jen praxe v rozsahu čtyř týdnů za celé 4 roky trvání oboru. Tyto mantinely škola nemůže překročit, protože je vázána parametry státních standardů (tzv. rámcových vzdělávacích programů), jimž musí odpovídat vzdělávací dokumenty školy (školní vzdělávací programy). Z tohoto důvodu je v případě maturitních oborů nutné se školou spolupracovat převážně jinými formami než rozsahem velmi omezenou praxí v podniku, např. navazující a řízená prázdninová praxe.

Určitým přechodem mezi maturitními a učebními obory jsou čtyřleté maturitní obory kategorie L. Původně vznikly z tříletých učebních oborů a jejich významnou součástí je odborný výcvik.

Přehled o jednotlivých oborech a kategoriích oborů získáte snadno na webovém portálu [Infoabsolvent](#). Užitečné informace o firmách, potřebách trhu práce, budoucích profesích i o školách lze získat od pracovníků regionální platformy v rámci Teritoriálních paktů zaměstnanosti v projektu KOMPAS, které jsou ve všech krajích.

Kompetenční profil profese

Stanovte, co od kvalifikovaného pracovníka ve vybrané profesi očekáváte. Zpracujte kompetenční profil dané profese: odborné oblasti, které musí pracovník znát, a především konkrétní dovednosti, kterými v rámci těchto oblastí musí disponovat. Tento přehled budete potřebovat při diskusích se školami o nejvhodnějším oboru vzdělávání a o dalších krocích, které bude potřeba učinit.

Otázky k řešení:

- Existují podklady pro zpracování kompetenčních profilů?

Může se hodit

Ke zpracování kompetenčního profilu profese využijte podnikových popisů pracovních míst, případně veřejných katalogů Národní soustava povolání (www.nsp.cz) nebo Národní soustava kvalifikací (www.narodnikvalifikace.cz). Je možné se inspirovat i dostupnými školními vzdělávacími programy, publikovanými na webových stránkách škol.

Lze využít i zahraničních vzorových profesních profilů pro účely vzdělávání (volně dostupných kvalifikačních standardů nebo interních podnikových vzdělávacích standardů v případě nadnárodních zaměstnavatelů).

Výběr vhodných škol a oborů vzdělávání

Zahajte jednání s dostupnými středními školami, které nabízí Vámi požadované obory nebo jsou alespoň zaměřeny Vámi požadovaným směrem. Ujasněte si předem, v jakých oborech (pro které profese) hledáte žáky a co by měl absolvent takového oboru umět (viz kompetenční profil). Buďte připraveni na dlouhodobou komunikaci se zástupci školy. Mnoho témat, které mohou při jednání se školou padnout, pokrývá tato příručka. Promyslete si další případné formy spolupráce se školou, které je podnik ochoten nabídnout.

Otázky k řešení

Při výběru vhodných škol a oborů vzdělávání jsou řešeny otázky:

- Existují v mém okolí příslušně zaměřené školy?
- Existují v mém okolí školy s nabídkou vhodných oborů?
- Je škola schopna prostřednictvím svých oborů zajistit potřebné vzdělávání?
- Prostřednictvím kterých oborů?
- Lze/bude vhodné pro spolupráci a koordinaci využít služeb Teritoriálního paktu zaměstnanosti?

Hledání škol podle oborů umožňuje například portál Infoabsolvent (www.infoabsolvent.cz) nebo aplikace Práce v datech (www.pracevdatech.cz).

Pokud jste našli vhodně orientovanou školu, která však nenabízí vámi požadované obory, ještě není vše ztraceno. Je třeba vzít v úvahu, že názvy oborů nabízených školou se ne vždy shodují s názvy příslušných národních – rámcových vzdělávacích programů (škola například nabízí obor Zámečnický, zpracovaný v souladu s požadavky RVP Strojní mechanik). Máte-li pocit, že škola je oborově orientovaná „vaším směrem“, je třeba s ní o vašem požadavku komunikovat. Může se ukázat, že stávající obor je možné upravit nebo společně připravit zcela nový obor, který škola doposud nenabízela.

Posoudit možnost využití partnerství v rámci Teritoriálního paktu zaměstnanosti, kdy je signatářem vždy kraj a tím také školský odbor kraje (žádost o zřízení nového oboru ve škole).

Stanovení a upřesnění požadovaných kompetencí

Nalezli jste vhodnou školu s vhodnými obory a máte zpracovanou rámcovou představu, co od kvalifikovaného pracovníka očekáváte. Nyní je potřeba požadavky zaměstnavatele a školy vzájemně skloubit, společně stanovit a upřesnit požadované kompetence v potřebné struktuře a rozsahu. Náročnost této etapy závisí zejména na existenci či neexistenci příslušného školního vzdělávacího programu. Pokud ŠVP není k dispozici, je potřeba jej nejprve zpracovat. Další variantou jsou případné nezbytné úpravy stávajícího ŠVP. Jednodušší variantou je, pokud se obě strany shodnou, že již vytvořený ŠVP odpovídají představě zaměstnavatele.

Zcela konkrétně se struktura a obsah praktického vyučování popisuje v tematickém plánu odborného výcviku.

Otázky k řešení:

- Jsou požadavky podniku (kompetenční profil profese) natolik specifické, že bude potřeba upravit školní vzdělávací program, nebo dokonce vypracovat úplně nový ŠVP?
- Jaké to má dopady z hlediska času a kapacit?
- Jaká kritéria do specifikace obsahu a rozsahu odborné přípravy vstupují?

Úplně nový školní vzdělávací program se připravuje zhruba 1 rok a platí po celou dobu studia žáka (učeň – 3 roky). Podle nových nebo podle zcela přepracovaných ŠVP se začíná učit vždy od 1. ročníku. Drobné úpravy stávajícího ŠVP lze provádět v průběhu studia formou dodatku. Nové a upravené ŠVP jsou vždy schvalovány ředitelem střední školy.

Rozdělení výuky ve škole a v podniku

Tematický plán odborného výcviku (TPOV) by měl být klíčový společný dokument podniku a školy, které je výsledkem spolupráce při definování struktury, obsahu, rozsahu a harmonogramu odborného výcviku, v členění na praktické vyučování v prostředí podniku a praktické vyučování ve škole (pokud nelze nebo nebylo dohodnuto přesunutí praktického vyučování do podniku v plném rozsahu). **V principu by snahou podniku mělo být přesunout odbornou přípravu na svá pracoviště v maximálním možném rozsahu.** Podnik je přitom limitován zejména vlastními kapacitami na jedné straně a požadavky školy na straně druhé (vyplývají z požadavků školního vzdělávacího programu, resp. státního standardu RVP). Společnou snahou by mělo být členění praktické výuky mezi školu a podnik tak, že škola poskytuje teoretické poznatky a znalosti vztahující se ke kompetencím, zatímco v podniku dochází k praktickému osvojování dovedností.

Otázky k řešení:

- Co vše má vliv na rozsah a strukturu praktického vyučování na straně firmy (např. vybavenost podnikových pracovišť) i školy (další požadavky, které škola musí naplnit: např. jak podnik zajistí výuku témat pro závěrečnou zkoušku žáků, pro která nemá vytvořenu infrastrukturu)?
- Jsou zajištěny všechny podmínky pro výuku v podniku obecně – smlouva se školou?
- Jsou zajištěny prostorové, materiálně-technické a personální podmínky pro osvojení kompetencí, jež podnik deklaruje jako vyučované v podniku?
- Může podnik vytvořit reálné podmínky pro praxi žáků v prostorách školy?
- Dokáže podnik naplnit požadavky příslušného rámcového, resp. školního vzdělávacího programu a připravit žáka ke složení závěrečné zkoušky podle jednotného zadání?

Může se hodit

V doporučené struktuře Tematického plánu odborného výcviku je učivo rozděleno do **části realizované ve škole** a **části realizované v podniku**. Učivo je v plánu členěno podle ročníků a obsahu učiva (kompetencí).

Učivo je strukturováno do tematických okruhů a v jejich rámci podrobněji členěno. Plán určuje ročník oboru, v němž výuka tématu (dílčích učebních podtémat) probíhá, vyučovací cíl pro každé z témat, časovou dotaci témat a podtémat v hodinách nebo ve směnách. Je definován i harmonogram výuky, a to určením měsíců/týdnů, v nichž výuka probíhá (kalendářní nebo od počátku školního roku).

Podnik by měl u každého z témat a (pokud je to účelné) u dílčích podtémat určit i lokaci, kde odborná příprava bude probíhat, odpovědnost (konkrétní osobu nebo pozici), příslušné vybavení a pomůcky.

Vzor a formulář tematického plánu odborného výcviku má Svaz průmyslu a dopravy ČR k dispozici. Je možné jej stáhnout ze [stránek Moravskoslezského paktu zaměstnanosti](#).

Smluvní podmínky

Partnerství podniků a škol v rámci modelu odborné přípravy ve firemním prostředí by mělo být zajištěno smluvně. Pokud chce podnik zajišťovat odbornou přípravu žáků na svých pracovištích, je smlouva přímo povinná ze zákona. Dále je vhodné zajistit partnerství se školou a dlouhodobý vztah se žáky dalšími smlouvami. Dlouhodobé partnerství se školou, které pokrývá nejen závazek zajišťovat

odborný výcvik v prostředí podniku, ale i všechny další dohodnuté formy kooperace se školou, je vhodné řešit rámcovou smlouvou o spolupráci. Rámcová smlouva tak může pokrývat i mnoho dalších aktivit, které jdou daleko nad rámec odborného výcviku v podniku.

Dlouhodobý vztah učně a podniku, u nějž se připravuje pro výkon budoucího povolání, je vhodné podpořit smlouvami se žáky o poskytování motivačního příspěvku.

Otázky k řešení

- Jaké jsou požadavky na smlouvy podnik-škola o realizaci praktického vyučování u zaměstnavatelů?
- Co například může pokrývat rámcová smlouva o spolupráci?
- Existuje vzor smluv se žáky (zákonnými zástupci žáků) o poskytování motivačních příspěvků?
- Poskytuje kraj motivační příspěvky/stipendia pro žáky v preferovaných a podporovaných oborech?

Může se hodit

Smlouva mezi podnikem a školou o poskytování praktického vyučování v podniku

Každý podnik, který chce zajišťovat odborný výcvik ve svém prostředí, musí mít pro tyto účely se školou podepsanou příslušnou smlouvu. Tuto povinnost ukládá školský zákon. Výchozí podmínkou možnosti smlouvu se školou uzavřít je oprávnění podniku k činnosti související s daným oborem vzdělání. Náležitosti smlouvy jsou stanoveny Vyhláškou 13/2005 (§ 12). Smlouva definuje zejména obory vzdělání a druh činností, které budou žáci v podniku vykonávat, místo výkonu, časový rozvrh, délku praktického vyučování a den jeho zahájení, počet zapojených žáků, poskytování nástrojů a náradí, způsob dopravy žáků do místa výkonu, způsob odměňování žáků za produktivní činnost, opatření k zajištění BOZP, podmínky spolupráce pověřeného zaměstnance školy a pověřeného zaměstnance podniku při organizaci a řízení praktického vyučování na pracovišti podniku, požadavky pro výkon podnikových instruktorů, ujednání o náhradě nákladů dalším stranám. V případě již podepsané smlouvy ověřte nutnost její případné aktualizace.

Rámcová smlouva o spolupráci podniku a školy

Svaz průmyslu a dopravy ČR doporučuje rozvíjet dlouhodobou spolupráci se školami. Princip dlouhodobé spolupráce by se měl adekvátně projevit ve smlouvě o spolupráci mezi podnikem a školou, například podpisem rámcové smlouvy min. na období 7 let (popř. v členění 4 roky při podpisu smlouvy a následné prodlužování minimálně vždy o 3 roky). Tato smlouva může obsahovat mnoho dalších prvků spolupráce podniku se školou, nejen odbornou přípravu žáků v podniku. Možné okruhy aktivit jsou uvedeny v příručce níže.

Dohoda podniku se žákem (jeho zákonným zástupcem) o poskytování motivačního příspěvku

Motivační příspěvek může mít formu prospěchového stipendia, příspěvku na školní stravování, na cestovné, na ubytování ve školských ubytovacích zařízeních nebo příspěvku na pořízení osobních ochranných pracovních prostředků a dalších pracovních pomůcek. [Vzory dohod](#) o poskytování

motivačního příspěvku zpracovalo Ministerstvo školství ve variantách pro zletilé a pro nezletilé žáky, spolu s průvodním doporučením.

Náklady na motivační příspěvky poskytované žákům středních škol může podnik odečíst od základu daně (zákon o daních z příjmů) až do výše 5 000 Kč měsíčně.

Kapacity žáků a personálu

Při plánování praktického vyučování v podniku je třeba vzít v úvahu kritéria, které mají v konečném důsledku vliv na počet žáků zapojených do odborného výcviku v podniku. Podnik mohou omezovat nedostatečné vlastní kapacity, naopak na straně školy to může být limitujícím faktorem počet žáků ve třídě, závazky školy vůči jiným zaměstnavatelům nebo nedostatečný zájem žáků vykonávat odborný výcvik právě ve vašem podniku.

Otázky k řešení:

- Kolik žáků si podnik může dovolit přijmout z hlediska prostorového, materiálně technického a personálního?
- Kolik žáků v oboru na škole studuje a kolik z nich je možné uvolnit pro praktické vyučování právě v mém podniku?
- Kolik z nich má zájem o odborný výcvik právě v mém podniku?
- Kolik žáků může být svěřeno jednomu instruktorovi?

Může se hodit

Procvičování dovedností žáků na pracovištích fyzických nebo právnických osob se provádí za vedení a dozoru podnikových instruktorů. Podle Vyhlášky 13/2005 (§14) může jeden instruktor vést nejvýše 6 žáků.

Vyhláška 13/2005 se dále zabývá např. délkou vyučovacího dne (v prvním ročníku může praktické vyučování trvat nejvýše 6 hodin), dalšími časovými omezení odborného výcviku, režimem přestávek a délkou minimálního odpočinku.

Materiálně technické a personální podmínky pro realizaci odborné přípravy

Povědomí podniků o tom, co všechno je třeba zajistit pro zdárné zahájení a vlastní poskytování praktického vyučování, bývá velmi rozdílné. Zatímco zkušení poskytovatelé řeší pouze dílčí změny, podniky bez předchozích zkušeností nemusí přesně vědět, co všechno je třeba brát v úvahu. Vytvoření podmínek pro praktické vyučování v podniku se pak stává projektem samo o sobě.

Otázky k řešení

- Kde bude vlastní praktické vyučování probíhat?
- Jaké normy a prostorové požadavky musí pracoviště splňovat (zejm. BOZP, hygiena)?
- Jak bude řešeno, jaké jsou požadavky na zázemí (šatny, toalety)?
- Jaké stroje, nástroje, technologie, programy, zařízení a vybavení bude potřeba pořídit?
- Kolik sad nářadí bude potřeba pořídit, co budou obsahovat?
- Kdo bude vykonávat pozice instruktorů?

- Jak budou motivováni k vedení žáků (úlevy od norem, příplatky, vyčlenění pouze pro účely vedení žáků, popř. jiná opatření)?
- Jsou vyčleněny dostatečné prostředky, v dostatečném předstihu a v potřebném rozsahu (mimo jiné i na vyplácení odměn za produktivní činnost žáků)?

Může se hodit

Na žáky při praktickém vyučování v podniku se vztahují ustanovení zákoníku práce, která upravují pracovní dobu, bezpečnost a ochranu zdraví při práci, péči o zaměstnance a pracovní podmínky žen a mladistvých, a další předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci. Stejně tak odpovědnost za škodu způsobenou žákům při praktickém vyučování nebo naopak způsobenou žáky při praktickém vyučování se posuzuje podle pracovněprávních předpisů. To platí, aniž by mezi žákem a podnikem u něhož se praktické vyučování vykonává, existoval pracovněprávní vztah.

Minimální výši měsíční odměny za produktivní činnost pro stanovenou týdenní pracovní dobu 40 hodin stanovuje školský zákon na 30 % minimální mzdy. Při jiné délce stanovené týdenní pracovní doby nebo v případě, že žák nevykonával produktivní činnost po dobu celého měsíce, se výše odměny za produktivní činnost úměrně upraví.

[Definici produktivní činnosti](#) zpracovalo Ministerstvo školství.

Zaměstnavatelé mohou od základu daně z příjmu některé náklady spojené s poskytováním odborného vzdělávání. Vedle nákladů na poskytování motivačního příspěvku žákům (viz výše) je možné v současnosti uplatnit odpočet nákladů na pořízení majetku zaměstnavatele pro účely odborného vzdělávání v rozsahu 50 a 110 % vstupní ceny majetku podle doby jeho využití žáky. Dále je možné odečíst výdaje na žákohodiny v rámci praktického vyučování (součin 200, – Kč a počtu hodin praktického vyučování ve středních školách). [Souhrnný materiál](#) k problematice uplatňování odpočtu na podporu odborného vzdělávání od základu daně z příjmu společně zpracovala ministerstva financí, školství a průmyslu a obchodu.

Mediální a náborové aktivity

Vaše partnerství se školou nebude funkční, nezbudíte-li mezi žáky (a jejich rodiči) zájem o vstup do takto koncipované odborné přípravy. Abyste získali dostatečný počet zájemců, je třeba jim dát o vaší nabídce vědět a výhody odborné přípravy právě u vás adekvátně vysvětlit. Informační kampaň by měla zajistit plošnou informovanost o odborné přípravě v podniku, náborové aktivity jsou zacílené na žáky příslušné střední školy (kteří do odborného výcviku u vás mohou vstoupit např. od druhého ročníku), a na žáky vstupující do 1. ročníku školy.

Spolupráce se střední školou na náborových aktivitách je vhodnou součástí rámcové smlouvy o spolupráci.

Otázky k řešení:

- Jakými cestami a formami lze žáky oslovit?
- Jaké kariérové a náborové akce na volbu studia a povolání se ve vašem okolí konají?
- Kdy a kde se kariérové a náborové akce konají?

- Jaké jsou hlavní cílové skupiny mediálních a náborových aktivit?

Může se hodit

Velký vliv na volbu školy a budoucí profese mají rodiče. Zajímavou skupinou jsou rodiče – zaměstnanci vašeho podniku, protože je můžete snadno oslovit a sami mají zkušenost s prací pro vás. Je také možné uspořádat informační akci pro výchovné poradce ze základních škol, kteří mohou mít velký vliv na rozhodování žáků.

Včas a ve spolupráci s partnerskou střední školou se připravte na kariérové a náborové akce. Burzy středních škol probíhají zpravidla v období října až prosince. Dny otevřených dveří škol se typicky konají v listopadu až lednu.

Přihlášky na SŠ se posílají během února a přijímací zkoušky se konají v dubnu.

5. Časový plán implementace

Časové nároky na přípravu a zahájení praktického vyučování v podniku, a také na další případné formy spolupráce se školami, jsou velmi individuální. Závisí především na zkušenostech podniku s předchozí spoluprací a vybraných formách spolupráce.

Ustavení funkčního partnerství se střední odbornou školou a návazný rozjezd praktického vyučování žáků v podniku jsou z podstaty věci záležitosti vyžadující dlouhodobou přípravu. Je definováno požadavky např. na:

- včasné vyčlenění finančních prostředků pro zajištění prostorových kapacit, materiálně-technického zařízení a vybavení, personální kapacity a další požadavky s finančním dopadem (např. na stipendia žáků, dopravu žáků, odměny za produktivní práci a pod)
- vyčlenění funkce manažera spolupráce podniku se školami, s odpovědností za projekt(y) partnerství firmy se školami
- případné stavební úpravy a vybavení pracoviště praktického vyučování a jeho zázemí v souladu se všemi nároky
- pořízení potřebného vybavení pracoviště (variantně ve více etapách: v takovém případě je potřeba přesně plánovat, které kompetence lze přenést do podnikového prostředí ihned a které v dalším školním roce)
- možnosti zahájení výuky podle společně zpracovaných tematických plánů odborného výcviku, popř. nových nebo přepracovaných školních vzdělávacích programů (podle nich se učí vždy počínaje 1. ročníkem). Orientační délka zcela nového ŠVP je zhruba 1 rok. Drobné změny stávajícího ŠVP lze provádět dodatkem v průběhu studia
- časovými nároky na společné definování tematického plánu odborného výcviku podnikem a školou
- typické termíny konání kariérových a náborových akcí a přihlášek na SŠ.

6. Rámcová smlouva a další možnosti spolupráce

Odborná příprava v podnikovém prostředí se nejlépe uplatňuje v učňovském vzdělávání především z toho důvodu, že učební obory nabízí nejvíce prostoru k přenosu praktického vyučování do firemního prostředí. V případě maturitních oborů je rozsah praxe u zaměstnavatele výrazně menší a nelze u nich hovořit o uplatňování prvků duálního vzdělávání, kterým se model odborné přípravy v prostředí podniku inspiruje. Spolupráce podniků a škol, zaměřená na odborné maturitní obory, proto musí být výrazně širší a postavená na převážně jiných formách, než je praktické vyučování ve firemním prostředí.

Obdobně i spolupráce podniku a škol v rámci učebních oborů může být doplněna dalšími prvky, jejichž vhodné uplatňování vede k odbornému rozvoji žáků, pedagogů a školy jako celku.

Dohodnuté formy spolupráce je vhodné smluvně zajistit rámcovou smlouvou o spolupráci podniku se školou.

7. Přehled dalších prvků spolupráce zaměstnavatele a školy nad rámec odborného výcviku učňů v prostředí podniku

Školní vzdělávací programy

Podnik se podílí na formulování obsahu a struktury školních vzdělávacích programů. Každý obor školy (učební i maturitní) je definován tímto dokumentem. Z pohledu zaměstnavatele jsou hlavními prvky ŠVP konkrétní cíle vzdělávání, délka, formy, obsah a časový plán vzdělávání a podíl zapojení podniku.

Podnikový specialista ve výuce teorie

Odborník z podniku se účastní školní výuky a v teoretických předmětech přenáší poznatky z praxe k žákům (zprostředkovaně i pedagogům). Podnik pořádá vlastní odborné přednášky pro žáky.

Účast na maturitních a závěrečných zkouškách

Odborník z podniku je účastníkem profilových částí maturitní zkoušky a závěrečných zkoušek v případě učebních oborů.

Odborný rozvoj pedagogů školy

Podnik ve spolupráci se školou organizuje vzdělávací akce pro pedagogy (odborné přednášky, workshopy k novým technologiím, trendům v odvětví atp.), exkurze a stáže pedagogů v podniku.

Poradní sbor školy

Podnik má svého zástupce v poradním sboru školy složeném ze zaměstnavatelů (pokud je takový poradní sbor ustaven), popř. ve školské radě.

Koncepční záměry rozvoje školy

Podnik se podílí na koncepci rozvoje školy a ovlivňuje tak další směřování vzdělávacího zařízení.

Finanční a materiální podpora školy

Firma pomáhá škole finančně (dary, dotace) a/nebo materiálně (poskytuje vybavení učeben, stroje, SW, materiál pro praktické vyučování).

Stipendia pro žáky

Ačkoliv dohody o poskytování motivačních příspěvků jsou záležitostí podniků a žáků, může být tento bod rovněž součástí rámcové dohody podniku se školou jako jedna z forem dlouhodobé spolupráce. Výši, rozsah a podmínky vyplacení motivačních příspěvků žákům stanovuje podnik.

Lze také využít krajem vypsanych stipendií a motivačních příspěvků pro preferované obory v daném kraji.

Kariérové poradenství a PR

Podnik je zapojen do školních propagačních akcí, aktivit kariérového poradenství školy a do náborových aktivit. Příkladem může být spoluúčast zástupce zaměstnavatele na burzách středních škol, kariérových akcích pro žáky školy (pohovory nanečisto, stínování, mentoring atp.), rodiče žáků nebo pro výchovné poradce.

Praxe studentů maturitních oborů

Studenti maturitních oborů si i v současnosti často musí hledat praxi sami. Systematická spolupráce může spočívat v přednostní nabídce odborné praxe ve spolupracujícím podniku.

Pracovní příležitosti pro žáky školy

Podnik nabízí krátkodobé pracovní příležitosti pro žáky školy v průběhu studia – typicky jako letní brigády. Pracovní příležitosti podnik nabízí dle možnosti žákům učebních i maturitních oborů. Spolupráce v této oblasti by měla být založena na nabídce v souladu s oborem žáků, který přispívá k jejich odbornému rozvoji během studia/odborné přípravy. Součástí spolupráce je i nabídka pracovního uplatnění po řádném dokončení studia.

Další vzdělávání

Spolupráce podniku se školou může vedle počátečního vzdělávání probíhat i v oblasti dalšího vzdělávání. Nabízí se například autorizace školy pro zkoušky profesních kvalifikací využitelných podnikem v rámci [Národní soustavy kvalifikací](#) a/nebo realizace příslušných vzdělávacích a rekvalifikačních kurzů.

Užitečné odkazy

Školský zákon	http://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon
Vyhláška 13/2005	http://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlasiky-ke-skolskemu-zakonu?highlightWords=vysl%C3%A1%2013%2005
Infoabsolvent	http://www.infoabsolvent.cz
Národní soustava povolání	http://www.nsp.cz
Národní soustava kvalifikací	http://www.narodnikvalifikace.cz
Vzory dohod o poskytování motivačního příspěvku, doporučení	http://www.msmt.cz/vzdelavani/stredni-vzdelavani/doporuceni-k-zabezpeceni-jednotneho-postupu-pri-uzavirani
Problematika uplatňování odpočtu na podporu odborného vzdělávání	http://www.msmt.cz/uploads/VKav_200/Podpora_ov_dpf_o2014/imf.pdf
Definice produktivní činnosti žáků	http://www.msmt.cz/file/7222_1_1/

PŘÍLOHA: Memorandum o spolupráci v oblasti duálního vzdělávání

**MEMORANDUM O SPOLUPRÁCI V OBLASTI
DUÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ**

mezi

Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy

a

Moravskoslezským krajem

a

Svazem průmyslu a dopravy České republiky

Toto memorandum o spolupráci v oblasti duálního vzdělávání (**Memorandum**) bylo uzavřeno mezi:

- (1) Svazem průmyslu a dopravy České republiky, IČO: 00536211, se sídlem Freyova 948/11, 190 00 Praha, zastoupeným Ing. Jaroslavem Hanákem, prezidentem Svazu průmyslu a dopravy České republiky (dále jen „**SPČR**“)

a

- (2) Moravskoslezským krajem, IČO: 70890692, se sídlem 28. října 117, 702 18 Ostrava, zastoupeným prof. Ing. Ivo Vondrákem, CSc., hejtmánem Moravskoslezského kraje (dále jen „**MSK**“),

a

- (3) Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, IČO: 00022985, se sídlem Karmelitská 529/5, 118 12 Praha, zastoupeným prof. PhDr. Stanislavem Štechem, CSc., ministrem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „**MŠMT**“)

(MŠMT, MSK a SPČR dohromady **Smluvní strany** a každá z nich samostatně **Smluvní strana**).

PREAMBULE

- (A) Vzhledem k tomu, že SPČR sdružující zaměstnavatele a podnikatele v České republice si uvědomuje nezastupitelnou roli zejména obchodních společností jako zaměstnavatelů v oblasti odborného vzdělávání, a
- (B) vzhledem k tomu, že MSK se zaměřuje na zvyšování kvality a aktuálnosti vzdělávání ve školách a hodlá zlepšovat rozvoj dovedností pro život a práci ve 21. století, a
- (C) vzhledem k tomu, že si MŠMT jako ústřední orgán státní správy zodpovědný mimo jiné za oblast středního vzdělávání uvědomuje důležitost propojení realizace odborného vzdělávání a přípravy ve školách s reálným prostředím zaměstnavatelů,

se všechny Smluvní strany rozhodly prostřednictvím tohoto Memoranda formalizovat svůj zájem o intenzivnější spolupráci v rámci vzdělávacího procesu žáků středních škol prostřednictvím projektu ověřování duálního systému vzdělávání v Moravskoslezském kraji.

1. OBLASTI SPOLUPRÁCE

- 1.1 Smluvní strany tohoto Memoranda se dohodly, že budou v rámci platné legislativy a svých vymezených pravomocí poskytovat součinnost a podporu projektu věnujícímu se zapojení budoucích zaměstnavatelů do vzdělávacího procesu žáků středních odborných škol prostřednictvím využití významných prvků tzv. duálního systému vzdělávání. (dále jen „projekt“). Zejména se jedná o poskytnutí vzájemné součinnosti Smluvních stran při realizaci jednotlivých fází projektu, vyhodnocování dopadů do vzdělávacího systému a mediální podpoře projektu.
- 1.2 Účelem projektu, který bude realizován v Moravskoslezském kraji, je posoudit možnosti využití prvků duálního systému v oblasti technického vzdělávání. Projekt se zaměří na realizaci praktického vyučování žáků středních škol na pracovištích zaměstnavatelů v optimální míře a v souladu se školními vzdělávacími programy tak, aby absolventi získávali potřebné

kompetence pro výkon profesí, byli lépe uplatnitelní na trhu práce a seznámili se s reálným pracovním prostředím u zaměstnavatelů.

- 1.3 Projekt v první fázi identifikuje pro jednotlivé obory vzdělání kompetence, které zapojení zaměstnavatelé požadují při nástupu do zaměstnání, a vytvoří analýzu z pohledu možností teoretické výuky a realizace odborné praxe u jednotlivých zaměstnavatelů. Bude nastaven systém spolupráce mezi školami a zaměstnavateli, a propagace oborů vzdělání technického zaměření s možností vzdělávání žáků v reálném prostředí budoucích zaměstnavatelů.
- 1.4 V dalších etapách se bude projekt zaměřovat na praktické aspekty zavádění prvků duálního systému vzdělávání do výuky, které zajistí aktuálnost školních vzdělávacích programů v souladu s postupující automatizací, digitalizací a zaváděním nových technologií do výrobního procesu. Budou vydefinovány různé přístupy k poskytování motivačních prostředků a včetně vytvoření návrhů na zřizování Center technických kompetencí.
- 1.5 MŠMT deklaruje, že výstupy z projektu realizovaného v Moravskoslezském kraji budou posouzeny z hlediska možnosti využití prvků duálního vzdělávání na středních odborných školách a dle možností přeneseny do dalších regionů v České republice.
- 1.6 MSK deklaruje, že zajistí podporu projektu ze strany středních škol v kraji, a že výsledky pilotáže hodlá využít k posouzení možnosti využití prvků duálního systému vzdělávání v dalších středních odborných školách, jichž je zřizovatelem.
- 1.7 SPČR deklaruje, že zajistí podporu pilotnímu projektu ze strany zaměstnavatelů, a že výsledky pilotáže bude šířit v rámci své členské základny do dalších obchodních společností, které sdružuje a rovněž do dalších regionů.
- 1.8 Smluvní strany Memoranda se zavázaly, že v případě potřeby projednají každou následnou fázi projektu, a to dříve než budou uskutečněny další kroky k její realizaci.
- 1.9 Koordinátorem pilotního projektu byl určen Moravskoslezský pakt zaměstnanosti při Sdružení pro rozvoj Moravskoslezského kraje, IČO: 00576310, se sídlem Výstavní 2224/8, 709 00 Ostrava.

2. OSTATNÍ UJEDNÁNÍ

- 2.1 Toto Memorandum se uzavírá na dobu trvání projektu.
- 2.2 Smluvní strany výslovně souhlasí se zveřejněním plného znění tohoto Memoranda v souvislosti s poskytnutím informace ve smyslu zák. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů nebo v registru smluv dle zák. č. 340/2015 Sb., o registru smluv.
- 2.3 Toto Memorandum bylo podepsáno v českém jazyce ve třech vyhotoveních, přičemž každá smluvní strana obdrží jedno vyhotovení.
- 2.4 Jakékoli ustanovení tohoto Memoranda může být změněno pouze písemnou dohodou mezi Smluvními stranami, a to formou písemných očíslovaných dodatků, podepsaných oprávněnými zástupci Smluvních stran.
- 2.5 Toto Memorandum se stává účinným dnem podpisu všech Smluvních stran.

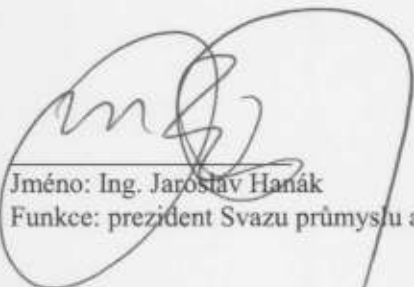
PODPISY

Za Moravskoslezský kraj

Jméno: prof. Ing. Ivo Vondrák, CSc.
Funkce: hejtman Moravskoslezského kraje

Za Svaz průmyslu a dopravy České republiky

Jméno: Ing. Jaroslav Hanák
Funkce: prezident Svazu průmyslu a dopravy České republiky

Za Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Jméno: prof. PhDr. Stanislav Štech, CSc.
Funkce: ministr školství, mládeže a tělovýchovy

